

A'
TSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYI FELSÉG'
ENGEDELMÉVEL.

Nro 21.

Költ Bétsben, Böjt-más Havának (Mártziusnak)
15-dik napján 1796-dik Esztendőben.

Hadi Környütlállások.

A' Német - Birodalom' hadi-kasszájába adogatott segedelem-pénzzeit a' Rendeknek, három millió kilentzszázhetvenezer-ötszázhetven forintokra és huszonhárom krajtzárookra mentek a' had' kezdetétől fogva a' múltt esztendő végéig. Ki-adódott ezen summából 3,815,373 forint 's 30 kr. — következésképpen e' folyó esztendő' kezdetével vólt még a' bé-kerültt sum-

Y

mából százhatszázötven forint 's ötvenkét krajtzár. — Ámbár a' *Moguntziai* Választó-Hertzeg olly sok károkat vallott már ebben a' hadban: még is kilentzvenegyzernégyszáz forintokat adabé, a' közelebb múltt Januáriusbann is a' Birodalom' hadi-kasszájába.

Regensburgból Febr. 28-dikánn: — „Az itt ülő Német-Birodalmi Gyűlés előtt egy Tsászári Írás olvasódott fel tegnap, a' mellyben jelenti Tsászár Ő Felsége, hogy az *Alsó-Rajnai* Sereg' vezérlését által-vé-
vén nyomos okokra nézve Gróf *Clerfayt*-től, bízta azt a' maga Öttsére *Károly* Fő-Hertzegre, a' kire szállvann ez idő szerént a' Birodalmi Sereg' kormányozása is: szükségesnek ítéli Ő Felsége, hogy *Károly* Fő-Hertzeg a' Birodalom Generálisai között lévő mostani rangjánál fellyebb valóra emeltessék, 's el várja ez eránt hozandó Végzését a' Gyűlésnek. A' *Kolóniai* Választó-Hertzeg' Követe mindjárt fel-szóllalt, 's javasolta, hogy *Károly* Fő-Hertzeg, Feldmarsallságra emeltessék.“

Regensburgból Febr. 29-dikénn: — „*Heidelberg*a mellől *Rohrbach*ból, egy Írást indított ide a' *Zweybrücki* Hertzeg Febr. 13-dikánn, melly Írásábann arra kéri a' Német Birodalmi Gyűlést 1.) Hogy Ez, a' maga közbevetése által nyerjen Ő Tsászári Felségétől, a' Birodalmi Sereg'

Kommandójához olly parantsolatot, mellynek ereje szerént, az Ő Hertzegsége' Ministere *Salabert* Úr, (kit az említett Kommandó, a' múltt esztendő' Nóvember' Hónapjában tétetett árestomba), tüstént bortsáttassék szabadonn, és az ezen tárgyat illető minden Akták adódjanak által Ő Hertzegségének mint törvényes Bírónak, a' ki különösenn ígéri, hogy szoross igazságot fog szolgáltatni. Minthogy pedig Ő Hertzegsége, a' maga Hertzegi jussait is meg-sértetteknek találja ezen dolog által: tehát 2.) Illendő elégtételt is óhajt, és reményli, hogy Ő Tsászári Felsége a' Birodalmi Sereg' Kommandójához küldendő parantsolatja által meg-fogja hasonló sérelmekről óltalmazni a' Hertzeg' jussait."

„Ezen Jelentésre, Tsászár Ő Felségének különös parantsolatjából olly nyilatkoztatást terjesztett a' Tseh Választó-Hertzegi Követ a' Gyűlés' eleibe; hogy Ő Tsászári Felsége, nem hogy ellenzené ezen dolognak a' Birodalmi Gyűlés előtt való fel-vétettetését; sőt inkább annál fogva alkalmatossága lesz Ő Felségének, több tárgyakról is tenni említést. — A' *Kolóniai* Választó-Hertzeg, buzgó indulattal sürgettette a' *Zweybrücki* Hertzeg' kívánságának tellyesítettését: más Rendek ellenbenn azon vagynak, hogy szép szerént igazódjék el az egész per."

A' *Prusszus* Birodalombéli Újságok közzül egy a' leg-jobbik, mostanában mindig Békességgel biztatgat. A' hadi készületekről, azt jegyzi meg leg-újabb Darabjában: hogy azok, inkább óltalomra, mint sem meg-támadásra való készületek. Illyenek — *úgymond* — kiváltképpen, a' mellyeket tesznek a' Németek *Moguntzia'* vidékének azon részében, a' hol valának a' Frantziáknak első ostrom-líneáik. Illyenek más részről, mellyeket *Düsseldorf*-nál minekutánna nagy mértékben tétettek volna a' *Frantzia* Igazgatók: Februárius' közepe' tájjann kevés ideig félbe-szakasztattak; hanem ismét el-kezdettek tétetni, olly erőben, hogy az ottani Háznépek közzül mind egyiktől hufzonharmadfél krajtzárt vesznek a' végre, minden nyóltz napban egyszer; és még a' *Kolóniai* Polgárok-tól is kívánták vólt, hogy legyenek ezek is segítséggel a' *Düssendorffi* sántzaknak annál hathatósabban lehető készíttetésére.

A' Rajna bal-melleyéki *Prusszus* Tartományokkal tsak ugyan fizettet a' Fr. Direktórium ok-vetetlen az erőltetett költsön summába 150 ezer lívert, még pedig pengő-pénzül.

Valamint *Bétsben*, úgy *Moguntziá*-bann és *Mannheimbann* is Februárius' végével kezdődött a' tulajdonképpen való tél: melly, igen nagy akadályt tsihalt *Moguntziánál* az által járkálásra nézve: mert

a' jég meg-indulvann a' *Rajnánn*, nem lehetett rajta meg-tartani a' Hajókon álló hídat. *Mannheim*nál is ki-vették a' hídat Februáriusnak utolsó napján a' zajlani (jégelni) kezdett *Neckar* vizéről.

A' *Dánus* Udvar tudtokra adta minden nálla lévő egyéb külföldi Ministereknek, hogy a' *Frantzia* Közöséges-Társaságnak első-rangú Követjéül meg esmerte *Grouvelle* Urat, 's annak közöségesen való el-fogadására Febr. 27-dik napját rendelte ki.

Florentziából Febr. 20-dikán: — „Gróf *Carletti*, a' ki kéntelenítettett félbe-szakasztani *Páris*bann a' *Toskánai* Követséget, vissza-érkezvén ide egynehány napokkal ezelőtt, audientziára kéredzett bé a' Nagy-Hertzeghez: de azt a' feleletet vette, hogy foglalatosságai vagynak Ő Nagy-Hertzegségének. De nem tsak Fejedelmünk' eleibe nem botsátódott bé Gr. *Carletti*: hanem még *Florentziában* se' lehetett nékie meg-maradni: és már tegnap el is indult innen ama' nevezetes *Montepulcianói* bor' termő-földje felé, 's ott fog a' mint hallatik további rendelkezésegig tartózkodni saját birtokában. Okozta ezen sorssát Gróf *Carlettinak*, a' Fr. Igazgatóknak hosszú keze, melly az ő személynél ebébb el ért *Florentziába*, 's bé nyújtott egy olly panaszt ellene a' Nagy-Hertzeghez, hogy Ő *Párisból* lett el-tá-

vozása után roszúl szállott imitt amott az említett Igazgatók között némellyekről. “

Frigyes - Belgyiomból. —

Lejdából Febr. 25-dikén: — „*Texell* Kikötőhelyünkben hét (más *Tudósítások* szerént négy) líneabéli Katona-hajókkal és tizenhárom Fregátokkal indult a' nagy tengerre *Braak* Vice-Admirális tegnapelőtt. “

Frantzia - Országból. —

A' *Párisi* Népek fenn szóval való béketelenkedése miatt, kéntelenítettett a' Direktórium el-halasztani egy ideig, a' kenyér-portziók' ki-osztatásának félbe-szakasztatását a' szegényebb sorsú Lakosokra nézve.

A' *Frantzia*-Országai béketelenkedésekről írván egy *Párisi* Újság, — melly nem a' Ministériálisok között való — így ítéli: „A' mostani panaszoknak — *úgymond* — éppen nem a' Közönséges-Társaság' Igazgatás' formája, hanem az új rendtartással egybe-kötött kedvetlenségek és a' revoluzionális intézeteknek állhatatlansága, a' tárgyai, 's' okai, melyekhez járul, a' még nagyobb gonoszoktól való tartás.

A' Ministériális Újságok' bizonyítása szerént, olly *Tudósítások*at vévén a' Direktórium, hogy *Kis-Britanniából* sok *Suánok* gyülekeztek *Párisba*; *Normandiá-*

ből pedig még többen szándékoztak oda omlani Febr. 20-dikára: nagy készüléteket tétetett ezen napra nézve, az erőszak és gyűjtogatások ellen; 's még nagyobbakat Febr. 21-dikénn.

Alsó-Normádiában, *Páristól* Napnyugot felé ötvenegy óránnyi járó-földre fekszik *Caen* (*Cadomus*), melly, a' Normándiai Városok között nagyságára nézve második. Erről az a' hír folyt *Párisban* Febr. 23-dik és 24-dik napjainn, hogy a' Suánok (Királytkívánók) által el-foglaltatott.

Febr. 28-dikánn, minden Ministériális Újságokban ki-hirdetődött környülállásosann, hogy *Stofflet* el-fogattatott a' Republikánusok által.

Egy Luidórban tulajdonképpen huszonegy líver vagyon értz-pénzzül: de *Párisban* Febr. 18-dikán meg-adtak egy pengő luidórért hatezerhat száz lívernyi papiros-pénzt (Asszinyátot) is. Febr. 19-dikén hat százal kevesebb, az az ötezerhat száz lívernyi papiros-pénzenn lehetett kapni egy pengő luidórt: de 20-dik és 21-dik Februáriusban, ismét annyira fel-ugrott a' pengő luidór' betse, hogy egy arany-pénzben lévő luidórért meg-adtak nyóltzezer száz lívernyi papiros-pénzt is; egy ezüst-pénzben lévőért pedig 8 ezer lívernyi asszinyátot.

Párisból Febr. 24-dikén: — „Az Ötsházak' Tanátságának leg-közelebbi titkos Ülésében *Pelet* nevű okos Deputátus nyilván ki-mondta a' hadra nézve az igazat, hogy t. i. szorúlt állapotunkhoz képest semmi eszköz el nem kellene nekünk mulatnunk arra a' tételre, hogy véget vehetnének valahára egy ily hadakozásnak, melly mind a' Győző, mind a' meg-győzöttetett Félnek rontására szolgál. Kívánta *Pelet*, hogy fel-kell a' Direktórium által fedeztetni a' Törvényhozó-Test előtt azokat a' mérsékelt feltételeit a' Békességnek, mellyeket el nem fogadtak ellenségeink. Ezen feltételeket tartoznánk mi — *úgymond* — közönségesekké tenni, hadd láthatná *Európa*, 's láthatnák vitéz Seregeink is, hogy nem mi vagyunk okai, ha még ember-vérnek kell omlani a' Békességért. De nem talált helyet *Pelet* kommandálása. A' vólt t. i. az ellenvetés, hogy tsonkúlást fognának szenvedni a' Direktórium' jussai: ha ki kellene néki nyilatkoztatni a' kondíciókat, mellyek alatt meg-kínálta békességgel ellenségeinket.“

„Tegnap (23-dik Februáriusi) Ülésében az Ötsházak' Tanátságának, *Dubois Crancé* eszközöket terjesztett a' Gyűlés' eleibe, mellyek által ezerötsház millió kész pénz lívert lehessen össze-szerezni arra az esetre, ha még egy éftendőbéli hadako-

zást kellene folytatni. — Ezen tárgyra nézve el-halasztódott a' tanátskozás. “

Egy Ministériális Újságnak 22-dik Februáriusban költt Darabja, a' *Tuloni* Kikötőhely előtt rövid időn meg-jelenhető Katona Hajóssereg' líneabéli hajóinak számát huszonhatra határozta.

Buonaparte Generális, *Párisból*, a' hol Kommendáns vólt, egész Stabjával együtt az Olasz-Országi Sereghez rendeltetett. Helyébe pedig — a' mint *Párisból Febr. 24-dikénn írták* — *Scherer* Generálist hívta el a' Direktórium az Olasz-Országi Sereg' fő-kormányozásából.

A' vóltt Had-Minister *Aubert - Dubayet*, készül már — az újabb *Párisi Tudósítások* szerént — *Konstántzinápoly* felé, a' hová rendeltetett első rangú Követnek. *Thionvi lei Merlint* is el-akarta vele küldeni a' Direktórium: de reá nem vehette Azt semmi módonn a' Törökökhöz való menésre.

Az újj Had-Minister *Petiet*, ezerhét-fázról hatszázra szállította le az alatta lévő Kommisszáriusok' számát. “

Károly Waldemar és *Fridrik Leiningen* Grófok; az *Asfeldi* Gróf; és a' *Nassau-Saarbrücki* Hertzeg, el-fogattattak a' Frantziák által, olly szín alatt, hogy legyenek azok tserében ő nállok a' Tsászári Sereg által el-fogattatott négy Fr. Nemzeti Képviselők és *Börnönvillj* Exminister

helyett. Már most minekutánna vissza-
kapta a' Fr. Direktórium *Börnonvillyt* és
a' 4 Deputátusokat : szabadon botsáttatta
a' nevezett 3 Német Grófokat, és Hertze-
get is, és a' *Frantzia* Közönséges-Társaság'
költségén szállíttatta őket addig a' Tar-
tományig, a' mellybe kívánságjok volt
menni.

Béts.

Febr. 5-dikén a' Tsáfz. Kir. Német
Tartományokra nézve költt, 's közönségessé
4-dik Mártziusban tevődött Udvari Végzés
szerént, ha valamelly Protestáns Atya azt
akarja, hogy önnön Religiójában nevel-
tethesse Ő a' maga házasságonkívülvaló
Magzatját: tartozik mindjárt a' Gyermekek'
meg-kereszteltetésekor be-jelenteni magát,
hogy Ő annak az Attya, mert különben,
Romano-Catholika Vallásban fog fel-ne-
velődni a' Gyermekek.

Erdély - Ország.

Szebenből Mártz. 4-dikénn : — „Egy
véletlen szerentsétlenség történt a' *Meggyesi Szék'*
Megyéjében, mellyről, követ-
kezendő summájú Tudósítása költ Febr.
24-dikén *Meggyes'* Városa' Magistrátusának:
„Egy veszett farkas, e' folyó Februárius' 2-dik
éjtfszakájától fogva, ezen Hónapnak 4-dik
napjaig mintegy 40 óránnyi idő-fszakasz
alatt, a' *Meggyesi Székhez* tartozó *Klein-*

schelken; Kleinkopisch; Wurmloch; Eibisdorf; Meschen; Mardisch; Frauen-dorf; Arbejen; és Markschelken neveze-tű résszerént Mező-városoknak, résszerént Faluknak, hét mértföltre terjedő vidéke-ikben meg-mart harminznégyszemélye-ket, 's egynehány borjúkat, sertéseket, juhokat, és ketskéket, résszerént nappal, résszent éjjel. Két utolsó lábaira állott fel a' veszett állat, 's úgy harapta meg a' Személyeknek vagy hátúlról a' fejeket, vagy előlről az artzúlatjokat; és a' harapás után mindjárt el-szaladt. A' fzerentsétlen Személyek között némelyek fejér medvé-nek, némelyek még annál is iszonyúbb ritka állatnak képzelték 's mondták a' farkast: de leg-többen egyeztek meg abban, hogy az az állat, melly által Ők meg-sebesítették, farkas vólt, hanem rendkívül fejér. De ezen állítássoknak könnyen okát lehet onnan adni: mivelhogy Ők csak a' torkát 's hasat láthatták a' véletlenül rájuk ágaskodott dühös vadnak; ezenn a' földön pedig fejérből szokott a' torka és hasa lenni a' farkasnak, mint a' felső része testének. A' fenn nevezett Mező-városok- és faluk-béli Tisztviselők, jelentést tettek a' Meggyesi Magistrátusnak haladék nélkül az előre el nem láthatott fzerentsétlenségről, a' melly meg-gondolván, hogy jobb móddal nem láttathat utána a'

sebeseknek, mint ha azokat bé-hordatja *Meggyes'* Városába: úgy tselekedett, 's mind bé-fzállíttatta őket, két Személlyeken kívül, a' kik Katonai igazgatás alatt vagnak, következésképpen Katonai gondviselés alatt maradtak. Ispotályúl egy alkalmas épület készíttődött el a' *Betegek'* számára, melly épület, egy Polgár-Társaságnak tulajdona, és már ez előtt *Kafzárnyául* is szolgált, de most üressen állott volt. Az orvoslás vagyon bízva *Meggyes'* Városa' és Megyéje' érdemes és fáradhatatlan Doktorára *Bock Úrra* 's *Auner* és *Schmidt* Seborvosokra, kik közzül az első, mársok esztendőktől fogva gyakorollya ferezentsésenn a' Chirurgusságot. Vigyázóknak és Rendtartóknak két Senátorok és egy szorgalmatos Kommisszárius is rendeltettek ki, a' kiknek kötelességek, időről időre bé adni a' *Betegek'* állapotjáról Tudósítássaikat a' Magistrátusnak. A' betegséget és orvoslást tulajdonképpen illető Tudósítások, által küldődnek (*Szebenbe*) *Neustaedter* Fő-Orvos Úrnak. *Auner* és *Schmidt* Chirurgus Uraknak ditséretére meg kell vallani, hogy ámbár nékik a' közönséges kasszából fizetéssek nintsen, 's a' fzegény sebeseknek is legnagyobb része olyan, hogy ők azoktól semmi jutalmat nem reménylhetnek: még is egész buzgósággal 's érzékenységgel szorgalmatos-

kodnak mint Ember barátok és hív Pol-
 gárok az eves sebeknek tisztoztatásábann
 és bé-kötözgetésébenn. Mind ezen helyes
 intézetek mellett is meg-történt azonban,
 hogy a' sebesedés után 15-dik és 17-dik
 napra, öten a' polgári kormányozás alatt
 lévő Szerentsétlenek közzül belé estek a'
 víztől való írtódzásba és a' dühösségbe:
 de ezenn esetre nézve is meg-vóltak már
 előre téve a' szükséges készületek, az úgy
 nevezett Betegek' házában, melly a' Vá-
 rosé. Mihelyt tehát tapasztaltattak a' ter-
 hes nyavalya' jelei, mellyeket magok is
 vettek észre a' szegény Betegek: azonnal
 önnön kívánságjokra, az őket különbenn
 is naponként meg-látogatni szokott Pap-
 jok által el-készítődtek halálra, és által
 vitettek az említett Betegek' házában már
 készen állott tiszta, különös, és bátorsá-
 gos szobákba, a' hol illő vígyázás alatt
 ugyan, de már minthogy nem vólt többé
 helye a' segítségnek, magokra hagyat-
 ván, testek alkotványához képest, ki
 tsendesebb, ki kínosabb halállal múlt ki
 közzülök a' Világból kétszer 24 órák alatt.
 A' meg-hólttak, minden rajtok lévő ru-
 haikkal együtt különös gondossággal ko-
 porsóba tétettek, 's Hozzájuk-tartozóik-
 nak néminémü vígasztalására, Ekklesiá-
 joknak szokása szerént el-temettettek méjj
 sírokba. A' mi holmijek el nem temetőd-
 hetett velek: azonnal el-égettetett. A'

még életben lévő 27 Betegek között se víztől való ifzonyodás, se dühösség jelei nem vevődtek észre. — Az állatok, melyeket meg mart vólt a farkas: mindjárt meg-ölettetek, 's méjj árkokba egésszen bé-temettettek. A farkas vadáflzására ki rendelte a Magistrátus a Szék-Lakosait, 's hasonló rendelkezések tétettek egynehány szomszéd Helyiségekben is. Meg-lehet, hogy egy vólt a veszett farkas a meg-lövetett farkasok között: az is meg-lehet, hogy nyavalyájában magától el-vefzett: mivel annakutánna semmi Tudósításokat nem vett erántta a Magistrátus.

(Ezen a földön nagyonn uralkodik az Oláhoknál az a babonaság, hogy az Emberek által-változnak oktan állatokká, 's az ilyen által változott Személyt nevezik ők *Prekulischnak*. Most is azt gondolták eleinten a meg-marattak között sokan, hogy a *Prekulisch* bántotta Őket: azért is szereztsétlenségjek ellenn a könyörgést vették elő első eszközü. — Egy Oláh tapasztalván magábann a víztől való írtózást, 's tudván azt is, hogy előljáró-postája légyen az, a meg-dühödésnek: össze-vette minden erejét, 's elvévén a nékie nyújtott pohár vizet, felhajtotta illy kiáltással: *A'sute Dumne Zeu* (Uram Isten segélly): de tsak ugyan még is meg-hólt harmadnapra.)

„Ma, úgymint Mártz. 4-dikén indultak innen *Szeben*ből Seregeinkhez: az első Székely gyalog Reg. hez tartozó 68; és a' 2-dik Székely gyalog Reg. hez tartozó 127 Katonák; 79 Székely Hufzárok; 63 Szekeres-legények, és a' *Benyovszky* Reg. jéhez tartozó 172 gyalogok.“

Magyar Ország.

Pestről Mártz. 4-dikén: — „Az alsó részeken járván e' napokban, és a' *Jász's Kún* Disztriktusokban is megfordulván, nagy örömmel tapasztaltam: hogy már a' Jászok's a' Nagy- és Kis-Kúnok, Felséges Királyunknak e' mostani *Frantzia* had' folytatására fel-ajánlott tizenkétezer Posonyi mérő-zabot nem tsak befizették magok között, hanem el is szállították azt, ki-rendelt Depositoriumokba, és Királyi Magazínomokba, még a' múlt Februárius' hónapban. Ezen kívül

Találtattak sokan az oda való Lakosok és Tiszt Urak között, kik, a' reájok ki vetett illendőségen felül is számos mérő zabot adtak, úgy hogy mind össze, tizen-négyezer mérőnél is többre megy a' mit e' szerént össze-pótoltak, és már bé is adtak.

Ezen szép ajánlást és serény össze-szedést's bé-szolgáltatást, az egész Népnek Ő Felségéhez viseltető hívségen kívül, fő mértékben annak lehet tulajdonítani, hogy a' Magistrátuális Tisztek, úgymint Kapi-

tányok és Assessorok fel-olstván magok között a' Helységeket, össze-hívták a' Lakosokat, 's úgy buzdították őket, mind hathatós Előadásokkal, mind önnön példajokkal is, Királyokhoz és a' Hazához tartozott kötelességjeknek példás tellyesítésére. "

Konstántzinápolybann a' Tsászári palotának kapuja felett, 24 Januáriusban egy újj vágású ember-fő szempléltetett, mellyet a' *Romeliai* Kormányozó hordozott vólt a' míg élt: de kénytelenítettett meg-válni tőle: mert úgy vólt a' Nagy Úr' akarátja, abból az okból: mivel a' *Szerviai* és *Bulgáriai* Pártosok ellen rendeltetvén ki az említett Kormányozó; inkább csak a' maga feje, mint sem a' Tsászárijáé után járt.

*Dumouriez*ről az a' hír, hogy Ő is *Ámerika* felé vette útját, a' néhai *Aureliani* Hertzeg' első szülött Fia után, kinek Ő örömet a' frantzia Királyságot akarta vólna meg-szerezni.

A' *Bétsi Romano-Catholica Magyar Ekklesia'* Híveinek jelentetik, hogy a' Sz. János Templomában, Virág' Vasárnapján délutánni 3 órakor kezdendő, Hétfőn és Kedden, délelőtti 9, és délutánni 3 órakor folytatandó, 's Szeredán délelőtt muzsikás háláadó Magyar énekkel bé-fejezendő Ajtatosságok fognak tartatni.